

el Debat

la Beca

3+2

4+1

l'Homologació

l'Europa

la Societat

els Estudiants

l'Opinió

el Màster

l'Esquerra

Política Universitària / p. 4

- Que la crisi no la pagui la Universitat Pública

Secundària / p. 6 i 7

- Neix el CEM

Estudiantil / p. 8 i 9

- Passat, present i futur

Societat i cultura / p. 10 i 11

- Barcelona, enlloc
- Dificil camí per a la qüestió Palestina

Internacional / p. 12

- Crear una, dues, tres Grècies

Ecologia i gènere / p. 13

- Ser ecològic és rendible
- Les dones saharauis: un model de progrés

L'entrevista / p. 14 i 15

- Oriol Porta: "Falta la gran pel·lícula americana sobre la Guerra Civil"

AEP

ASSOCIACIÓ D'ESTUDIANTS
PROGRESSISTES

UB | Tupinada al claustre de la UB

Q "Ja fa un temps que la Universitat de Barcelona pateix una manca de democràcia que repercuteix en el seu funcionament de manera directa. Fins fa un mes aquesta mancança es veia reflectida en el gran nombre de decisions que es prenen en òrgans sense les competències pertinents i en un progressiu menysteniment del Claustre universitari per part dels equips rectorals en concret i d'un gran nombre de professorat en general. El darrer Claustre, emperò, va ser diferent.

El passat mes de març se'n va celebrar un per votar sobre la pregunta del referèndum al voltant de la moratòria en l'aplicació de l'EEES i l'obertura d'un procés de diàleg. Per primera vegada en temps el Claustre va esdevenir quelcom semblant a un espai de discussió sobre les problemàtiques que afecten la universitat. En el punt del referèndum es va obrir un torn de 30 intervencions, moltes de les quals realitzades per degans. Aquestes feien una defensa aferrissada de la feina feta en els darrers anys per por que la moratòria acabés esdevenint en una tabula rasa.

Un cop arribades les votacions, tot va tornar a la tradició democràtica a la que estem acostumats i apareixeren les irregularitats. El conjunt dels i les estudiants estàvem exempts de decisió en aquesta votació, ja que la consulta prèvia ja havia determinat quina era la posició dels i les representants estudiantils en la pregunta. Ara calia que el Professorat i el PAS es posicionessin. En dependre el referèndum de dues normatives el rectorat va interpretar, fallant a favor seu, que tot estudiant no present en el moment de la votació no seria comptabilitzat. Davant d'aquest fet, s'obria la porta als i les claustrals estudiantils contraris a la decisió referendada a no participar en aquesta votació, caient

en una irresponsabilitat com a representant de tots els i les estudiants. Altres van decidir marxar del Claustre en veure que les seves aspiracions no es veurien acomplides, prèvia protesta davant les càmeres periodístiques.

Tot plegat, tant les decisions afavorint la postura del Rectorat, com la irresponsabilitat per part dels i les representats contràries a la voluntat de l'Alumnat i la marxa d'altres per la impossibilitat de guanyar la votació, ha confirmat aquesta fissura democràtica que pateix la UB des de ja fa massa temps. Sense que la Universitat sigui veritablement democràtica mai no aconseguirem els nostres objectius ni una veritable autonomia. La democràcia en els òrgans universitaris juntament amb el finançament són les dues condicions necessàries, però no suficients, per posar les bases d'una autèntica Universitat Pública al servei de la societat i no de les empreses.

Albert Fajula
Física - UB

UAB | Habemus claustre

Q "Després d'un any i mig sense convocar Claustre, el passat dimecres 18 de març es va fer el primer pas per recuperar la normalitat democràtica a la UAB. El fet que durant tant de temps no s'hagi reunit l'òrgan màxim de decisió en la universitat denota una manca d'interès preocupant per part de l'equip rectoral vers la democràcia universitària. A més, tot i que les eleccions al Claustre van ser al novembre, les comissions que es reunien seguien estant compostades pels membres de l'anterior legislatura. Aquests fets vulneren el reglament intern de la UAB, que marca un mínim de dues reunions del Claustre cada curs.

El desenvolupament del Claustre del dia 18 va ser burocràtic en excés i, per extensió, ineficaz. L'informe de la rectora, procediment de rigor, es va basar en una defensa a ultrança del Procés de Bolonya,

però que contenia elements contradictoris, ja que acceptava l'aplicació de criteris mercantilistes en la gestió de la universitat. Per exemple, va anunciar l'eliminació d'aquelles assignatures amb menys de set matriculats. Pel que fa a l'informe del Síndic de Greuges, no es va fer cap menció als alumnes expedientats i expulsats, ni tampoc a les ocupacions del passat novembre, amb una intenció clara d'obviar la repressió al moviment estudiantil. Tampoc no es va fer cap menció a la situació d'excepció democràtica del darrer any i mig, i no es va presentar cap excusa. Finalment, el Claustre va transcórrer en un ambient de tensió perquè els estudiants van posar el dit a la ferida informant de la situació que es vivia a Barcelona —concentració pel desallotjament del rectorat ocupat de la UB dissolta violentament pels Mossos d'Esquadra— i la seva intenció de marxar del Claustre per donar suport als companys que es trobaven allà. Això, juntament amb la presència de nombrosos membres del cos de seguretat privada de la UAB i l'escorcoll de les motxilles dels claustrals de les assemblees, va augmentar la tensió i va fer palesa la fractura que hi ha entre els diferents estaments de representants.

Com a conclusió, entenem que un dels objectius del moviment estudiantil ha de ser el de pressionar a la institució per tal d'aconseguir un funcionament del Claustre que garanteixi la màxima transparència i democràcia. Aquest primer pas, convocar un claustre i no reconèixer les demandes dels estudiants, no és cap garantia d'un canvi d'actitud de l'equip rectoral ni d'una millora de la situació a les institucions de participació a la universitat.

Lara Saiz
Periodisme - UAB
Borja López Gilabert
Història - UAB

UPC | A les urnes i al carrer L'EUETIB i la lluita contra Bolonya

Q "La Universitat Pública viu un dels moments més convulsos dels últims anys per l'elevada xifra de mobilitzacions que estan tenint lloc a moltes facultats del nostre país. El moviment estudiantil progressista ha aconseguit per primera vegada en molts anys situar en la agenda pública el debat sobre els plans d'estudi, el finançament i la democràcia i autonomia universitàries.

En aquest context d'agitació general del sistema universitari català, la EUETIB no ha quedat al marge. Coincidint amb la jornada de vaga del 12 de Març, es va celebrar un referèndum en el qual es preguntava al conjunt dels estudiants si volien demorar l'aplicació dels nous plans d'estudi. Val a dir que aquesta consulta té un caràcter històric a la nostre escola, ja que és el primer procés electoral d'àmbit

general en el qual els estudiants de la EUETIB poden prendre part. Fins el passat dia 12, els estudiants no havien votat mai en un procés electoral que englobés a tots els centres de la UPC.

Malgrat el seu caràcter no vinculant el resultat fou relativament positiu. Van participar-hi un 11% dels estudiants dels quals més d'un 80% van votar a favor de la paralització dels nous plans d'estudi.

Tot i la relativa normalitat amb la que es va desenvolupar la jornada, cal destacar una sèrie de greus irregularitats. La consulta es va realitzar en un dia terriblement inoportú, en coincidir amb la setmana cultural de l'escola i amb la vaga d'estudiants. A més, es va convocar just el dia abans impossibilitant així que es fes una campanya de difusió i que tots els alumnes de la escola s'assabentessin.

Un altre dels grans problemes derivats de la falta d'antelació va ser la manca de mitjans amb que es va desenvolupar. Degut a això, la votació no es va poder realitzar en secret i un estudiant "pro-bolonya" va aconseguir coaccionar als votants.

Des del grup de facultat AEP-EUETIB valorem positivament la convocatòria d'aquesta consulta i treballarem perquè els estudiants de la EUETIB puguin participar en tots els processos electorals que es convoquin a la UPC. Tot i així, volem denunciar la falta d'interès dels actuals òrgans de la escola en potenciar els mecanismes de participació estudiantil i la patètica actuació caciquista de determinats estudiants "pro-bolonya" que van perjudicar la normalitat de la consulta.

Albert Ferrer
EUETIB - UPC

UPF | Els dies que van estremir la Pompeu

Q "Ja he demanat que em donin un despatx a la universitat", va dir el cap del dispositiu dels mossos d'esquadra que van intervenir el 15 de març per desallotjar la UPF per tercer cop en un mes.

Tot va començar el 12 de febrer, quan els estudiants de la UPF van organitzar una jornada de debat i ocupació al Campus de Poblenou, per preparar les accions d'inauguració, que se celebraven l'endemà. A les vuit del vespre vam saber que el rectorat no permetria que féssim l'ocupació simbòlica del campus i que requeriria l'actuació dels Mossos d'Esquadra per aturar-ho. Al cap de tres hores, les amenaces es van fer efectives i uns 40 antiavalots van irrompre a l'assemblea que s'estava celebrant, posant fi a l'ocupació que, malgrat la resistència passiva que es va oferir, va ser força agressiva, saldant-se amb varis ferits. Al dia següent, tot i que no teníem pensat boicotejar l'acte, la pressió dels fets del dia anterior va derivar en la demanda de la dimissió del rector i l'impediment de fer amb normalitat la celebració d'un campus que és el paradigma de la mercantilització de la universitat.

A partir d'aleshores, les activitats de les assemblees de la UPF es van encarar a les imminents eleccions a "rector o rectora" en les quals només es presentaven "Moreso o Moresa". El dia 26, el vot majoritari va ser el blanc (1583 en blanc i 561 a favor), demanat per PAS i estudiants, tot i que, tant per una reglamentació electoral més que revisable i la ponderació, van permetre que J.J. Moreso repeteixi com a rector. Tot i això, no va poder gaudir de la seva quasi clandestina investidura el passat 16 de març, ja que una comitiva de pallassos va anar a escenificar el circ que representava aquella farsa d'eleccions i el descontent generalitzat dels estudiants. Val a dir, també, que dos dies previs a les eleccions es va celebrar un referèndum amb la pregunta "S'ha de congelar l'aplicació de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES) i iniciar un procés de debat sobre el futur de la Universitat Pública?", amb una participació del gairebé un 10% i un 88'6% de vots a favor.

I no vam tenir prou amb tot això que el dijous 12 de març la nostra universitat va acollir el final de la manifestació per la derogació de la LOU i el Reial Decret.

La UPF es va omplir d'estudiants, alguns dels quals van romandre tancats pacíficament fins al dia següent, quan el rector en funcions va reclamar la irrupció dels Mossos a les 21h., trencant amb la normalitat docent i d'estudi. Com a resposta a la segona intervenció dels Mossos de seguretat es va decidir començar una vaga a la japonesa, que consistia en llargues nits d'estudi a la biblioteca i que es va allargar un parell de setmanes. La reclamació de que els conflictes en el sí de la universitat han de respondre's amb diàleg i no repressió ha estat una acció totalment pacífica des del principi, que s'ha vist interrompuda per un tercer requeriment policial i les amenaces d'obertura d'expedients.

I així és com, malgrat les fortes (re)pressions del rectorat incapaç de tractar els problemes que se li presenten, els estudiants de la Pompeu hem aconseguit fer sentir la nostra veu.

Laura de la Villa
Econòmiques - UPF

secundària

Neix el Col·lectiu d'Estudiants del Maresme

Q "Normalment sentim molt a parlar del moviment estudiantil a les universitats, contra Bolonya, per salvar els menjadors, etc. Mentre, als alumnes d'educació secundària no se'ls hi dona tanta importància, però alguna cosa està reapareixent últimament, amb ocupacions d'instituts, protestes i formacions d'organitzacions. D'això últim n'és un bon exemple el Col·lectiu d'Estudiants del Maresme.

Al novembre de l'any passat estudiants del Maresme i Argentona ens vam començar a moure, doncs creiem que era injust que tot i fer vaga els estudiants de secundària no anessin a les manifestacions, tant per ignorar els motius com perquè no podien anar-hi. Així doncs ens vam començar a

reunir gent de diferents instituts i sindicats per organitzar una manifestació a Mataró. Tot i la poca aflluència de manifestants deguda al poc temps que vam tenir per organitzar-la, vam considerar un èxit poder demostrar que al maresme també dèiem no a la LEC. Ara, com a CEM, treballem constantment pels drets dels estudiants maresmencs a tenir una educació pública, laica i de qualitat organitzant xerrades als instituts i una manifestació pel 19 de març en protesta contra la LEC i per la dimissió del conseller Ernest Maragall. A més tenim en perspectiva la realització de debats, actes i fins i tot alguna festa amb els quals es pugui augmentar el coneixement de què es la LEC en els estudiants maresmencs.

Marc Fernández
Escola Freta - Mataró

Qui controla l'educació, controla el futur

Q "És per això que govern rere govern s'han canviat les lleis orgàniques d'educació, és per això que s'implementa Bolonya i entren les empreses a la universitat pública, és per això que diem no a la LEC.

Perquè augmenta les hores lectives per convertir l'escola en una guarderia, perquè redueix el finançament públic, perquè una part d'aquest patrocina l'ensenyament concertat, perquè converteix la direcció dels centres en gestió empresarial. Els mestres han de tenir un lloc de feina vitalici per evitar que siguin esco-

llits en funció del color del govern de torn. Amb la Llei d'Educació de Catalunya (LEC) fins i tot els treballadors de l'estat tenen contractes temporals. Es pretèn reduir al màxim el cost de l'Educació Pública, perquè no s'entén com una inversió social sinó com un aparcament on deixar els nens mentre són ensinistrats amb coneixements poc profunds i gens crítics. Fa falta un agument de la despesa pública en educació bàsica fins a la mitjana europea. Disminuir el nombre d'alumnes per aula i mestre des dels actuals 35 fins a, com a màxim, 20, i invertir en instal·lacions de noves tecnologies seria, així, possible.

Després de les mobilitzacions universitàries de la primera quinzena de març, el dijous 19 de març va ser el torn de la vaga per l'ensenyament primari i secundari. Els sindicats de professors i alumnes van convocar una manifestació -la tercera en un any- per la derogació de la LEC i la dimissió del Conseller d'Educació, Ernest Maragall. Tot i la violència policial del dia anterior en les protestes pel desallotjament del Rectorat de la UB (buc insígnia del moviment estudiantil durant quatre mesos d'ocupació pacífica i constructiva), la marxa va transcórrer sense incidents. S'hi podien veure persones de totes les edats i procedències, des d'estudiants universitaris, fins a professors i alumnes de secundària. També pares, malgrat l'Associació de Pares i Mares de Catalunya no va convocar a la manifestació perquè la vaga "l'únic que fa és perjudicar als nens".

Lara Saiz
Periodisme-UAB

Editorial

Magritte va qüestionar la realitat pictòrica amb el seva famosa obra "La perfdia de les imatges" on representava una pipa sota la qual es podia llegir "Ceci n'est pas un pipe". El pintor explorava la relació entre els objectes, les seves imatges i el que aquestes denotaven tot aconseguint fer sentir a l'observador una sensació de misteri i d'incongruència.

La mateixa incongruència que Magritte va aconseguir transmetre la trobem avui a les universitats. Hem vist com el debat al sí de la comunitat universitària es diluïa i amb ell es restringia l'espai de decisió i es limitava la participació i la influència de les diferents posicions i estaments universitaris. L'espai on tradicionalment es prenen les decisions que afectaven a la Universitat, els claustres, passaven a ser òrgans secundaris on acatar determinacions dels equips rectorals, que gaudien d'un càrrec de representació amb la seguretat de ser la màxima autoritat. Així, la gestió de les Universitats Públiques ha tendit a concentrar-se en les mans d'uns pocs i s'ha promogut un model burocràtic de fets consumats, mancat de democràcia i participació. La gestió tecnòcrata de les Universitats, declarada pels rectors al Llibre Blanc, ha tingut conseqüències negatives a la comunitat universitària -només cal fullejar els continguts d'aquest número per a comprovar-ho- i ha afavorit un estat d'excepció permanent, d'incomunicació.

Tanmateix, les conseqüències de la substitució de la democràcia per la tecnocràcia a la Universitat Pública no es restringiran a l'espai acadèmic. Amb una reforma universitària en marxa, s'ha de valorar amb deteniment com afecta la concentració del poder en els equips rectorals i el servei que fa això a l'Administració impulsora del canvi. No és casual que parlamentaris i rectors comparteixin una mateixa visió de la Universitat, model de gestió i funció social inclosos. Aliades les

elits polítiques i acadèmiques, aïllades de les comunitats a les que representen, podem afirmar que el pluralisme i la Pública estan hipotecats i, amb ells, restringit un dels serveis socials que s'atribueixen, o s'atribueixen, a la Universitat: ser un motor de canvi per fer avançar la societat.

De la mateixa manera que Magritte va descobrir què s'amagava darrera de la imatge d'un objecte, nosaltres hem de desemmascarar el que es distingeix com un avenç quan es tracta d'un retrocés. El que es presenta com una oportunitat per al diàleg és una asimètrica trobada on una part dels convidats són perseguits a cops de porra; el que sembla una beca per ajudar els i les estudiants resulta ser un crèdit a retornar; el novedós concepte d'homologació és una conjunció no harmònica que ens allunya diferentment d'Europa; el que es presenta com una reforma que ha de beneficiar als estudis universitaris suposa la cessió de la Universitat Pública a agents externs; el que sembla un innocent flirteig entre empreses i Universitats és la privatització d'una institució pública, les despeses de la qual assumeix l'Estat; el que és titllat de minoria violenta és una part de la comunitat universitària descontenta amb la reforma; el que es ven com Opinió Pública és només el discurs dominant amplificat per mitjans inscrits en el sistema; el que s'assenyala com un màster de qualitat és un postgrau elitista per a butxaquesafortunades; i, finalment, qui s'anomena d'esquerres i ocupa el poder és algú que està fent que la Universitat Pública deixi de ser el motor de progrés i per ser la pedrera de les empreses.

Tan sols tenint clares quines són les imatges evocades i els seus veritables significats, diferenciant entre el que connoten i el que denoten els canvis i conceptes proposats, podem fer front a tot discurs fal·laç que pretengui acabar amb la Universitat Pública.

Adhesió i informació

Nom	Telèfon
Adreça	Població
Codi postal	Correu-e
Centre d'estudis i curs	
Voldria	c/ Riera d'Escuder 47, baixos
☐ Rebre informació	08028 Barcelona
☐ Col·laborar amb l'AEP	aep@aep.cat
☐ Col·laborar amb el Queixal	

Si no vols malmetre el teu Queixal, fotocopia aquesta fitxa

el Queixal
la revista que fa mal

lla època, núm. 49
Abril 2009

elqueixal@aep.cat

AEP
Associació d'Estudiants
Progressistes

c/ Riera d'Escuder 47, baixos
08028 Barcelona

Tel: 93 491 42 02
Fax: 93 491 26 93
a/e: aep@aep.cat

<http://www.aep.cat>

Edició

Anna Del Pino

Consell de Redacció

Àngels Altés
Lucia Bretos
Èdgar Castellarnau
Albert Fajula
Albert Ferrer
Àlvaro Martínez
Daniel Mourenza
Ritxi Naval
Aleix Porta
Miquel Robles
Marina Rodríguez
Lara Saiz
Anna Villanueva

Impressió

Rotimpres

el Queixal expressa l'opinió mitjançant l'editorial. Els articles signats són opinions i responsabilitat dels seus autors i autores. D.L.B. 37713-91
Tot el material publicat es pot reproduir sense cap restricció, si no es fa amb finalitats comercials

el Queixal rep subvenció de Vicerectorat d'Estudiants (UB) Secretaria General de Joventut de la Generalitat de Catalunya

Amb el suport de

el Queixal es publica gràcies a l'esforç de la militància de l'AEP

Que la crisi no la pagui la Universitat Pública

Q "El finançament és un punt clau pel futur de l'ensenyament superior, un dels pilars de la societat del segle XXI, especialment en l'actual època de crisi. Són correctes les reformes proposades pels estats europeus o s'estan ignorant els problemes bàsics de la universitat?"

Augmentar la despesa pública en ensenyament superior fins a un 1,75% del PIB i augmentar la despesa en beques fins a un 0,25% del PIB. Aquestes són les mesures irrenunciables per equiparar-nos a Europa de veritat, l'Europa de l'estat del benestar, la de la universitat de qualitat. En aquest punt d'inflexió, caldria preguntar-se si la reforma actual contempla aquesta realitat.

El futur de la humanitat, en aquest nou mil·lenni, depèn en gran mesura del desenvolupament cultural, científic i tècnic que es forja en els centres de cultura, de coneixement i de recerca en què s'han convertit les autèntiques universitats. Amb aquestes paraules els rectors de les universitats europees assentaven l'únic consens actual sobre l'ensenyament superior, en la seva Magna Charta Universitatum de l'any 1988. Les mesures amb què la humanitat solucionarà els seus problemes en els propers 1000 anys semblen ser, conclou la Carta, fomentar la mobilitat i augmentar les beques (sic). Les successives declaracions de ministres europeus des de llavors venen a ser una versió menys lírica del mateix. Això és el que coixem com a Procés de Bolonya, o Espai Europeu d'Educació Superior.

En el cas d'Espanya, les actuacions de l'administració redunden en una línia pròpia; la de la irresponsabilitat de no haver pres les mesures adequades a temps, la de la mercantilització de l'ensenyament superior. L'Estratègia Universidad 2015 de la ministra Garmendia, coneguda pel despòtic Estatuto del Estudiante, apunta a un finançament basat en objectius i el foment de "projectes singulars", recalcant la importància de l'anomenada tercera missió de les universitats: la transferència de coneixement, un elegant eufemisme per referir-se a l'augment de les relacions entre les empreses privades i la universitat. És aquesta la funció prioritària de la universitat?

Més que la resistència al canvi, el que ha provocat més recels davant la reforma és el divorci entre anàlisi i propostes. Encagats per un ideari grandiloqüent d'innovació, excel·lència, homogeneïtzació i mobilitat, els promotors de la convergència europea tanquen els ulls davant els problemes urgents de la universitat pública: la desvirtuació de la democràcia i la manca de finançament.

Els estudiants que paguen una matrícula que augmenta cada any, els becaris que somnien amb ser mileuristes, els professors que aspiren a tenir un contracte de veritat (o com a mínim a no perdre'l), a aconseguir subvencions per a la seva recerca i a tenir menys de 100 persones a classe, el personal d'administració i serveis que veu com la feina els desborda sense que s'ampliï la plantilla... Tots i totes ens preguntem per què en els últims

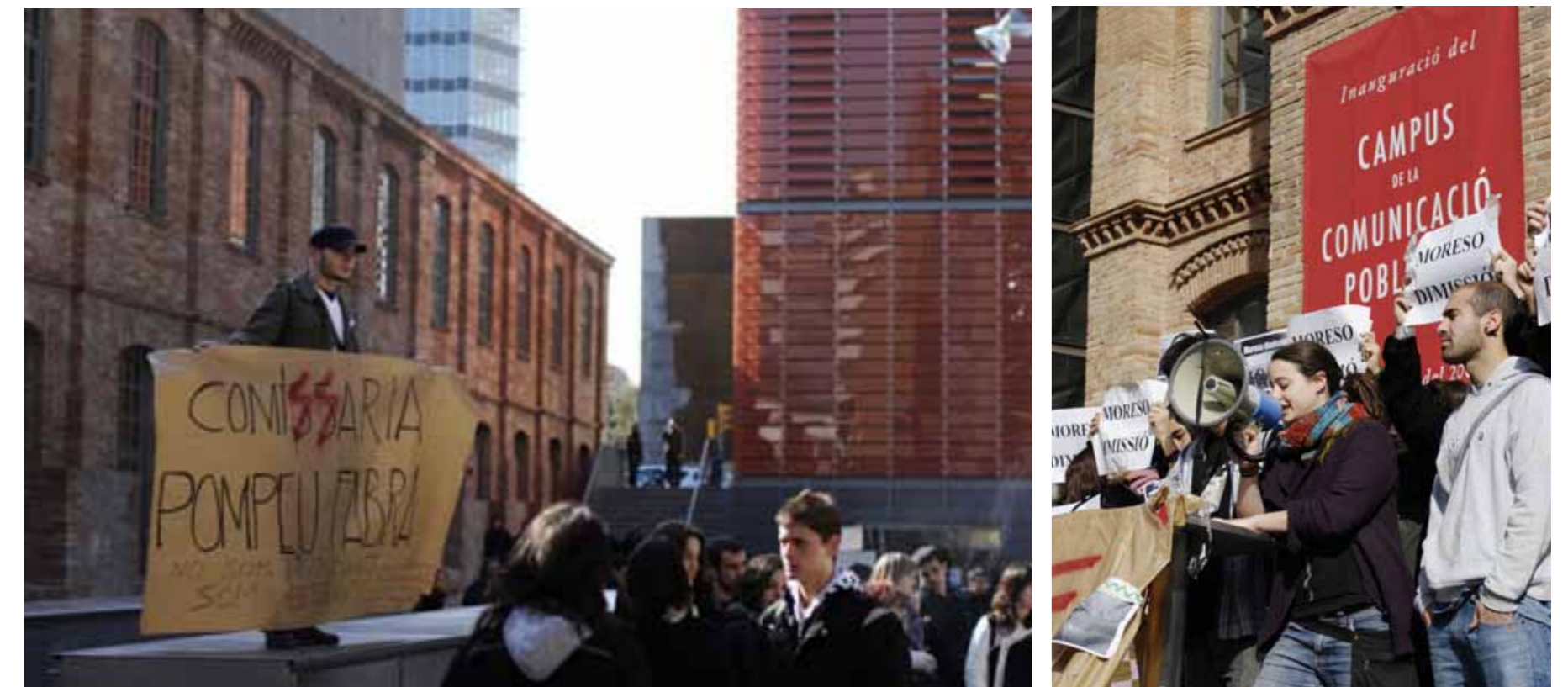
deu anys, caracteritzats per una notable expansió de l'economia, no s'ha augmentat el finançament públic per tal d'acostar-nos a la mitjana europea.

Mentre a països que el propi Govern s'ha marcat com a model, com Finlàndia, la inversió és de prop d'un 1,7% del PIB, de la qual el 90% pública, a Espanya ens trobem en un inamovible 0,9% que ofega la universitat pública, amb recomanacions constants d'austeritat pressupostària i augment de l'eficiència, i mesures tan poc populars com augments de les taxes de matrícula per sobre l'IPC, increment dels preus dels màsters suposadament públics -entre un 200% i un 300% superiors als actuals-, les beques crèdit i la desaparició de carreres "que la societat no demanda", com Filologia, Història de l'Art o Humanitats.

Abans d'emprendre qualsevol macroforma com l'actual, l'Estat Espanyol ha tingut temps de sobres per resoldre els déficits estructurals de l'ensenyament superior i salvar les distàncies que ens separen d'Europa. I si en període de bonança econòmica no s'ha augmentat la inversió, cal témer que en l'actual situació de crisi global els serveis públics seran els primers a notar les conseqüències amb una política que sembla prioritzar el sector financer privat, com ja s'ha fet palès amb les recomanacions de reduir les despeses a costa del capítol 1 del pressupost de la universitat, el de personal.

Oriol Arcas - Informàtica UPC

la vinyeta

Estudiants a la tancada de Ca l'Aranyó al campus de Poble Nou de la UPF. Al costat, les oficines de Mediapro

La UPF i MediaPro: la mercantilització de la Universitat des de la primera fila

Q "Amb el pas del temps, la societat en el seu conjunt ha anat prenent consciència que la Universitat és alguna cosa més que una institució expedidora de títols: és tan important que mereix ser embolcallada d'un concepte que ha rebut el nom d'autonomia. D'aquesta manera, és lliure de decidir per si mateixa qualsevol particularitat que l'afecti, perquè s'entén que és bo per al conjunt de la societat que sigui així: que no hi hagi ingerències, que no es vegi sotmesa a la voluntat de qui circumstancialment té el poder polític, que pugui desenvolupar la seva tasca de generació de coneixement en llibertat.

Per alguna raó difícilment explicable, a un sector d'entre els autodefinits defensors de l'autonomia universitària no els serveix aquesta explicació quan la submissió és al poder econòmic. Quan es posa la Universitat al servei de l'empresa no només no s'alcen aquestes veus en defensa de l'autonomia sinó que per tot arreu apareixen arguments favorables a estrènyer aquestes relacions, en pro de la preparació per al mercat laboral, de l'adquisició de millor material o, fins i tot, d'un pretés sentit comú.

Ningú no intenta que la Universitat visqui d'esquena a una realitat -potser etèria, però identificable en tot cas- com el mercat laboral, que en la majoria de casos constituirà el medi ambient de l'estudiantat un cop finalitzats els seus estudis. Tampoc no es tracta d'amputar la possibilitat d'aconseguir material nou, ni d'assegurar

a la valenta que per por al que vindrà, millor ens quedem com estem. Si que es tracta, en canvi, de defensar l'autonomia universitària i de protegir-la de tots els greuges que pugui patir en nom del d'un progrés mal entès (també en nom del progrés es pretén implantar el procés de Bolonya, i cada cop són més els qui tenen raons per dubtar-ne).

Fàcilment es pot replicar que els plans d'estudi els elaboren les Juntes de Facultat i que, d'aquesta manera, l'autonomia està perfectament protegida. Que no hi ha cap representant del món empresarial en aquest òrgan decisor i, per tant, no s'ha de patir. En tot cas, sembla clar que si una empresa amb prou poder vol intervenir en una universitat, té maneres més subtils de fer-ho que no pas interferint directament sobre els plans d'estudi. De debò algú creu que la incursió del Banc Santander a les universitats, a través d'Universia, és altruista? Què significa que a la Universitat Politècnica de Madrid hi hagi una Càtedra Repsol? Per què és comú que, a l'hora de pagar la matrícula, es permeti a l'estudiantat obrir un compte bancari amb una o una altra entitat financera?

De seguida que s'exposen arguments clars que indiquen que la mercantilització no és un perill previsible, sinó que ja n'existeixen exemples, les estratègies per intentar rebatre'ls solen poder-se classificar entre les que neguen les evidències i les que busquen justificacions força qüestionables. La ministra Garmendia és aficionada a les primeres. En

una entrevista pública a La Vanguardia, el 18 de novembre de 2008, va dir textualment: "Que l'empresa trobi institucions importants en les quals bolcar el seu mecenatge no està pas relacionat amb la privatització de les universitats." D'acord. A la Universitat Politècnica de Madrid, en canvi, semblen decantar-se per la segona opció i afirmen a la seva web que "L'Escola [de Mines de la UPM] facilita la selecció d'estudiants destacats dels últims cursos a les empreses, i aquestes aporten una formació complementària i concreta a aquests estudiants, per facilitar la seva integració en el mercat laboral en condicions d'alta competitivitat". A algú més li sembla poc convincent l'argument?

L'ofec financer que ja patien les universitats es veuria tan incrementat si el procés de Bolonya fos aquell marc benintencionat que ens intenten fer veure on no hi és, que la inauguració del Campus de Poble Nou de la UPF no fa sinó donar-nos la possibilitat d'assistir al procés de mercantilització des de la primera fila. Tot i així, encara hi ha qui no el vol veure. Potser no en tenen prou amb el tret més anecdòtic, però més evident també: que el Campus i les oficines de Mediapro estan l'un al costat de l'altre. Potser aquests detalls sense importància aparent tenen l'efecte positiu de fer sospitar del veritable significat de la frase "transferència a les empreses de la recerca generada", recollida de la web del Parc Barcelona Media, on hi apareix com a objectiu.

La lluita continua

“L’avenç que pot suposar la implantació de l’Espai Europeu d’Educació Superior (EEES) a Espanya ha estat qüestionat durant tot el que portem de curs acadèmic per una bona part dels i les estudiants. Per la seva banda, equips rectorals i Universitats no han trigat a fer-se eco de les crítiques i han optat per contenir-les i minimitzar tot el potencial transformador de les reivindicacions estudiantils. Els mateixos equips rectorals, recolzats per les decisions governamentals que apostaven per accelerar la posada en marxa de la reforma universitària a tot l’estat, han anat dotant-se de més poder de decisió en detriment de la democràcia i participació universitàries. Paral·lelament, els mitjans de comunicació han obert un espai de diàleg fictici i han distorsionat les demandes dels i les estudiants. Així, el darrer any de lluita ha suposat un despropòsit a contrarellotge per tots els actors implicats.

El diàleg no ha estat possible

El responsable principal de la implantació de l’EEES, l’Administració, ha iniciat una fugida endavant per tal d’aconseguir l’homologació abans del 2010, ignorant les demandes del moviment estudiantil. Però també ha fet cas omís de les queixes de gran part de la comunitat universitària, especialment dels equips encarregats d’aplicar les reformes, que en diverses ocasions han criticat la mala gestió de l’ANECA, els retards continus en el procés legislatiu i la manca de recursos. A dia d’avui, comencen a ser moltes les facultats o universitats senceres que han ajornat la posada en marxa dels títols de grau.

De la decisió del ministeri a l’aplicació a les Universitats, els equips rectorals han forçat la implantació de tota la reforma. Els rectorats han reforçat el seu paper decisorí dins dels òrgans de govern de la Universitat, aferrant-se al clau ardent que suposa l’inici dels graus el proper setembre. L’única resposta que han donat a les ocupacions recents de facultats que s’han anat succeint han estat desallotjaments cada cop més sonats i comunicats a través de l’ACUP de suport mutu.

La manca de diàleg ha propiciat l’enrocament de posicions, donant marge a posicions reduccionistes a ambdues parts. De les propostes basades en els referèndums i la posada en comú d’un seguit de demandes, que van caracteritzar l’inici de curs i de la Coordinadora d’Assemblees d’Estudiants, s’ha arribat a un punt en el que el diàleg és difícil perquè ens trobem en una situació d’excepció dins dels Campus. Si tan sols les accions més contundents obtenen ressò als mitjans, preocupen als equips directius de les universitats, i arrenquen propostes de diàleg de les administracions, els canals de participació democràtica a les universitats queden desvirtuats, i les eines més efectives de mobilització del moviment estudiantil perden la seva utilitat.

La catarsi

El dia 18 de març va marcar un punt d’inflexió dins i fora de les aules. En una atmosfera enrarida pels continus desallotjaments a diferents facultats -inclòs el desproporcionat desplegament destinat a la detenció d’Enric Duran-, a les 5 del matí efectius dels Mossos d’Esquadra van irrompre a l’edifici històric de la Universitat de Barcelona per identificar i desallotjar els i les estudiants que l’estaven ocupant de forma pacífica des de feia gairebé 4 mesos.

La resta d’aquella jornada va esdevenir una ininterrompuda càrrega policial, on les concentracions d’estudiants que es van anar succeint van ser dissoltes sistemàticament pels Mossos. La brutalitat policial i les detencions arbitràries van provocar una assistència massiva de persones a la manifestació de protesta del vespre. Després d’un breu recorregut fins a Via Laietana el cos d’antivalots va iniciar una càrrega policial que va acabar amb desenes de detinguts i in comptables ferits, alguns d’ells periodistes degudament identificats –a diferència dels agents. Els dispositius dels Mossos d’Esquadra van estendre’s per tot el centre de Barcelona durant varies hores, assetjant indiscriminadament a tota persona que s’hi trobés, posant especial èmfasi en el cas de joves que poguessin semblar estudiants.

Val a dir que les crítiques de tota la societat no es van fer esperar, excepte l’ACUP –l’associació dels rectorats i les rectorats de Catalunya– que tan sols ha emès un comunicat de suport al rector de la UB per la seva decisió d’ordenar el desallotjament –acció que ell mateix es va comprometre a no emprendre públicament en diverses ocasions.

La lluita continua

Enfront d’aquests esdeveniments, la resposta del moviment estudiantil ha de ser contundent. Els i les estudiants han de ser l’estendard de la lluita a través del diàleg, oposant debat i participació a la repressió i a la manca de democràcia.

Nosaltres hem de continuar lluitant i reivindicant el model d’Universitat Pública que es mereix la societat. Hem de tenir clar què és allò que defensem i en quins punts es concreta la nostra alternativa universitària, denunciant totes aquelles reformes que ens n’allunyen. A aquells que ens acusen de no oferir propostes els hem de demostrar que el moviment estudiantil és capaç d’aglutinar la comunitat universitària i, amb ella, teixir un procés de transformació basat en la participació i el consens.

Volem una universitat pública; en la que l’Estat garanteixi la suficiència de recursos per tal d’oferir una docència de qualitat i una recerca innovadora i no sotmesa a les lògiques del mercat; on hi hagi espai per la formació crítica i humanista; democràtica en el seu govern i on totes les veus hi tinguin cabuda.

**Volem una Universitat pública,
de qualitat, progressista, laica
i catalana per tothom.
La lluita continua.**

Barcelona, enlloc

Q "Si observem l'anunci de l'última campanya de TMB, veurem un grup de gent propulsada per globus, xanques saltadores, llits elàstics i altres artefactes. L'espai en què es mouen està construït a partir de fragments que van confeccionant un tot una mica abstracte en forma de ciutat. Si bé es pot deduir per algun motiu que es tracta de Barcelona, la imatge ressalta els espais menys propis i, sobretot, els més característics del que considerariem com "ciutat global".

Es recrea en imatges de Diagonal Mar, la ciutat de la Justícia i la part encara industrialitzada i desèrtica del 22@. Fixant-nos en el primer pla, en què apareixen grans edificis en els que quasi és impossible destacar quelcom que ens pugui indicar de quina ciutat es tracta, o els últims segons, en què un ampli grup de gent bota en uns globus per uns carrers que bé podrien ser Detroit o San Francisco, comprovem com la construcció identitària no es materialitza apel·lant a allò local com a significant, sinó a un suposada filiació global que opera dins d'una construcció de la imatge de poder abanderada per la publicitat. Ara bé, qualsevol espectador avesat podria fer varies preguntes al respecte. Si es tracta de l'anunci d'un servei públic municipal, per què apel·la a la diversió i a l'entreteniment en el seu consum quan és quelcom que ens veiem obligats a utilitzar?, per què té caràcter publicitari si no ha de competir amb ninguna empresa, sinó simplement fomentar el seu ús?, per què intenta abstruir-se d'allò local quan és un servei exclusivament barceloní?

Aquest exemple concret és simptomàtic i comporta tot un procés socioeconòmic. El nou barri de Diagonal Mar, construït on s'ubicava el popular barri de La Mina, ha estat edificat després de desarrelar l'antiga àrea urbana i imposar sobre aquesta un espai sense ninguna subjecció significant al terreny on s'aposta. Com a barri en la seva concepció tradicional ha estat un fracàs; malgrat això, s'ha consolidat com un espai paradigmàtic per la publicitat. L'elecció no és atzarosa, sinó que respon a la necessitat de representar una ciutat global com espai homogeneïtzat per la consolidació del consumisme com hàbit dominant del capitalisme global. Si caminèssim igualment pel districte del 22@, tindríem la mateixa sensació d'estar passejant per un lloc que no correspon a cap espai local concret. Entre solars, grues i fàbriques en procés de desaparició, trobarem nombrosos edificis d'oficines que

allotgen grans multinacionals, un centre comercial, hotels de luxe, així com una facultat de la Universitat Pompeu Fabra. Aquesta ha estat construïda sobre una antiga fàbrica i enganxada, literalment, a la productora audiovisual Mediapro. Rodejada de les grans vies de comunicació que transcorren Barcelona, per descomptat. I com imatge emblema la torre Agbar, pretenent erigir-se com el nou monument de la ciutat, curiosament molt semblant a la Swiss Re Tower de Londres. De la mateixa manera, l'Hotel Vela que està construint Ricardo Bofill en el port de Barcelona és massa similar al Hotel Burj Al Arab de Dubai. No és simptomàtic?

El terme "enlloc", encunyat per l'antropòleg francès Marc Augé, fa referència als espais que no poden ser

definites "ni com espai d'identitat ni com relacionals ni com històrics". Són aquells llocs propis d'aquesta època, en què prima la velocitat, la superproducció i allò efímer. Entre ells, Augé cita les vies de comunicació, els mitjans de transport mateixos, els supermercats o, fins i tot, també enllocs, doncs no tenen una relació ni identitat ni històrica amb el terreny sobre el que s'assenten. La ciutat global tendeix a convertir-se en un enlloc en sí mateixa, al tractar de desprendre's de la seva fricció amb allò local per tal d'arribar a formar part de la societat-xarxa pròpia del capitalisme tardà, en què les comunicacions i la producció d'informació són el principal motor econòmic. Es tracta, doncs, d'homogeneïtzar una nova producció d'espais per minimitzar el cost de desplaçar-se, sense que allò local pugui destorbar en les vertiginoses transaccions internacionals.

Barcelona tracta d'erigir-se com una ciutat global. La proliferació d'aquests nous barris és el símptoma del canvi que s'està donant. Tanmateix, aquest procés ha de mesurar la seva desposseïció d'allò local amb la promoció dels trets identitàris, cosificats i venuts ara com una postal, homogeneïtzant el consum turístic. Els monuments històrics acaben caient així en etapes d'un tour predissenyat. El major problema és que, malgrat que l'elit global operi en aquest terreny ciberespacial, la vida continua vivint en allò local. Com assenyala Zygmunt Bauman, "les ciutats s'han convertit en l'abocador de problemes engendrats i gestats globalment". Barcelona és un clar exemple d'això: mentre que converteixen orgullosament en una ciutat global internacionalment reconeguda, els seus habitants són menyspreats i habiten en un espai reticent als seus interessos i benestar, on és difícil el retrobament identitàri, pagant molt car el preu per ser una ciutat de postal.

Daniel Mourenza
Comunicació - UPF

la crítica. Vals con Bashir de Ari Folman

Q "Davant el més que justificat boicot als productes israelians, potser hauríem de fer una excepció amb aquesta pel·lícula. Més que res, es justifica per ella mateixa, a partir d'una suggestiva visió sobre un altre fet històric en el qual l'exèrcit israelià en va ser part present: la massacre als camps de refugiats de Sabra i Chatila al Líban l'any 1982.

En una hibridació entre documental i ficció, amb una animació que recull propostes del còmic i el videojoc, així com de l'animació tradicional, la forma del film és absolutament coherent amb el tema principal de la pel·lícula: la recuperació de la memòria. Així, les escenes d'alienació a base de música, normalment pop vuitanter, però també el vals que es dona en una de les escenes culminants, que difuminen i trastoquen els records dels ex

Difícil camí per a la qüestió Palestina

Q La pregunta no és "de qui és la culpa", sobre això hi ha molt poc a discutir, Israel i les seves polítiques tenen una responsabilitat ineludible. La pregunta tampoc és "si un o dos estats". A dia d'avui cap de les dues propostes són viables a curt termini. La pregunta de veritat és "si Hamàs és la solució a la dramàtica situació del poble palestí".

La impossibilitat de l'equidistància entre Israel i Palestina, és a dir, entre opressor i oprimint és, o hauria de ser, el primer punt de partida d'una anàlisi d'esquerres respecte a la qüestió palestina. El segon, sovint oblidat, és acceptar que cada poble té dret a escollir el seu propi govern, i per tant el govern de Hamàs té exactament la mateixa legitimitat que la resta de governs que ha triat el poble palestí. La pregunta, en tot cas, és si Hamàs, i per extensió, el fonamentalisme islàmic, són la solució a la dramàtica situació que viuen els i les palestines.

Des d'una òptica de camps contraposats trobem els EUA i Israel per un costat i una sèrie d'estats que objectivament compleixen una funció antiimperialista per l'altre. És per tant, comprensible que determinats sectors de l'esquerra catalana prenguin part per Hamàs, Hezbollah, la resistència iraquiana, etc. Ara bé, pretendre enfocar el conflicte des d'aquesta òptica és un error: el fet que estiguin combatent el major opressor dels pobles en aquesta part del món, no ens ha de fer oblidar que s'inscriuen en una corrent molt reaccionaria, en particular, en relació a les seves concepcions socials. Els fonamentalistes islàmics no es defineixen com a antiimperialistes, el què diuen és que fan front als creuats i els jueus, amb un llenguatge que demostra una concepció racista i fanàtica del món. Tendim amb massa facilitat a jugar a una macabra partida de Risk on l'enemic del meu enemic és sempre, i malgrat tot, el meu amic. Hem d'acceptar que no ens trobem davant d'un veritable procés revolucionari, com el d'Amèrica Llatina, on és molt

més fàcil encertar l'interlocutor.

És evident, que les dificultats d'una esquerra laica i progressista al món àrab han afavorit per un costat Israel i les seves pulsions més violentes i ferotges, i per l'altre les organitzacions fonamentalistes islàmiques. Des de finals dels '70, i amb una forta escalada als '80, les organitzacions islamistes van ser finançades pels governs i les autoritats militars israelianes, per bloquejar un procés que si bé no hauria portat a la creació d'un estat palestí, hauria permès unes condicions millors que les actuals. En aquella època, mentre l'ofensiva contra l'OLP era duríssima i la corrupció de Fatah assolía nivells inacceptables, florien estructures lligades al món islàmic (tan sols a Gaza, en el període de 1967 a 1987, el nombre de mesquites es va triplicar passant de 200 a 600). Les aportacions econòmiques que rebien les organitzacions islamistes i Hamàs des de la seva fundació el 1987 es transformaven en un estat del benestar sui generis: escoles, hospitals i tot allò que condueix a un arrelament real amb el poble.

La caiguda de la Unió Soviètica tampoc va ajudar a les organitzacions progressistes i laiques, lligades sovint al moviment socialista internacional, avalant encara més la tesi que la via islàmica era l'únic camí que podia prendre el martiritzat poble palestí. El reforçament de Hamàs va tenir com a conseqüència el reforçament d'una dreta encara més ferotge a Israel, que ha aconseguit, avui, arribar a sectors més moderats de la política i de la cultura israeliana. Una dreta que ha canalitzat la prosperitat econòmica dels darrers anys cap a només el 25% de la seva població sense cap repercussió entre les classes baixes, compostes fonamentalment per jueus ortodoxes, jueus nord-africans i palestins.

Hamàs, objectivament, ha esdevingut un instrument del govern d'Israel. Durant la guerra a Gaza hem observat aquest lligam indirecte entre l'organització islamista i el govern israelià. Segons Moha-

med Nafa'h, secretari general del Partit Comunista d'Israel, la guerra a Gaza era un instrument per afavorir les posicions més violentes i feixistes de la dreta israeliana: "han realitzat una reeixida campanya electoral massacrant centenars de persones, amb el silenci (i en molts casos recolzament) de la comunitat internacional". La lògica és clara: Hamàs és la coartada perfecta per justificar la guerra a Gaza, i aquesta reforça l'extrema dreta sionista.

Avui però, després d'una massacre d'aquesta magnitud, les organitzacions i els partits de la resistència han de col·laborar, no tenen cap altra opció: els distanciaments serien perjudicials per tots. És, per tant, un encert el paper que està jugant aquests mesos el Front Popular per a l'Alliberament de Palestina, organitzant manifestacions i reunions unitàries, exercint de frontissa entre Fatah i Hamàs i és també un encert, cercar de recuperar la força perduda i intentar crear les condicions pel renaixement d'una esquerra laica i progressista.

Els nostres deures a Catalunya, consisteixen en condemnar els comportaments que des de fa anys provoquen un patiment inacceptable dels palestins. Avui, com ahir, i possiblement com demà, és necessari estar al costat del poble palestí, de la seva resistència, comproment-nos i mobilitzant-nos. L'únic camí pel poble palestí és un camí a l'esquerra. Cal, per un costat, una esquerra progressista, laica i combativa (amb tot els mitjans que consideri oportuns) a Palestina, i una esquerra laica i pacifista a Europa i a Israel que connecti amb les reivindicacions del poble palestí i forci al govern israelià al diàleg. Cal que la població palestina vegi en l'esquerra mobilitzada d'arreu del món un aliat del seu poble i conclougi que la solució a la qüestió palestina passa per un enfortiment de l'esquerra a Palestina. Tenim una enorme responsabilitat.

Antoni-Italo Moragas
Matemàtiques - UPF

bedem que no hi ha una crítica explícita a la participació israeliana a la guerra del Líban. La crítica la verteix directament contra els falangistes libanesos i contra el seu líder, Bashir. A la part israeliana només s'atreveix a qüestionar el paper d'Ariel Sharon com a ministre de Defensa d'aquell moment. Però davant d'uns ulls crítics és molt fàcil fer paral·lelisme i trobar a cada moment del film una crítica a l'actuació militarista i terrorista de l'estat

d'Israel. La manipulació dels records i les sensacions dels seus propis soldats és part fonamental d'aquestes actuacions, així que el treball de recuperació de la memòria és un exercici de suma importància. Un treball que es dona, com hem vist, a través de la forma mateixa del film, de la qual ben podríem aprendre aquí per reconstruir la nostra pròpia memòria.

Daniel Mourenza
Comunicació - UPF

Crear una, dues, tres Grècies

Q "Això és una revolta, no pas una revolució", va concloure després de pensar una estona un militant del KKE (Partit Comunista de Grècia). "Parlem d'accions immadures, sense gaire sentit de classe", va afegir sobre les destrocs ocasionades a desenes de locals comercials per tota Atenes. "Tot i així, aquesta revolta també demostra que el sistema té por d'un aixecament social".

Aquestes declaracions d'un més dels milers de manifestants que van participar a les revoltes de Grècia són del desembre, quan el país es va paritzar per tres setmanes. Cada dia, des de bon matí, moltes manifestacions recorrien la capital, Atenes, i sorgien de manera espontània a moltes altres ciutats gregues. Les universitats van aturar les classes i van ser preses per grups d'estudiants. Més de 600 instituts van ser ocupats per professors i alumnes. La programació d'algunes cadenes de ràdio i televisió va ser interrompuda pels manifestants. Fins i tot un ajuntament va ser ocupat pels rebels. Els treballadors van sumar-s'hi amb diverses vagues.

L'espurna que va encendre la protesta va ser la mort de l'adolescent de 15 anys Alexi Grigoropoulos, a causa d'un tret de la policia. No obstant, tots els grecs coincideixen en que aquesta només va ser la gota que va vessar el got del descontent social. Entre els motius de la revolta es barrejava l'enuig per la precarietat, la violència policial, la corrupció del sistema polític grec, les reformes neoliberals, la recepta de solucionar la crisi econòmica "donant diners als mateixos bancs que ro-

ben, en lloc dels parats" i el sistema capitalista en general.

Les protestes es van reprendre el passat 9 de gener, malgrat han anat disminuint. Les manifestacions són més esporàdiques, tot i nombroses, i ja no hi ha centres educatius ocupats ni grans aturades (a excepció de les protestes agràries). Malgrat tot, això no vol dir que la revolta hagi estat vençuda. En realitat no havia objectius clars, a banda d'alguns eslògans poc concrets. Ha estat una explosió de fúria, de rebel·lió, no pas una revolució, tal com explicava el militant comunista del principi. No obstant, han aconseguit posar contra les cordes a un govern (que en un gest de maquillatge polític va canviar la meitat del seu gabinet). Ha aconseguit que els ulls de mig món mirassin cap a Grècia i, el més important, per primer cop els grans diaris europeus -absorbs en la seva agenda d'esdeveniments globals - començaran a qüestionar el greu perill que la precarietat en la qual viu i treballa la joventut actual suposa per la continuïtat del capitalisme. Fins i tot algun va apuntar l'obsenitat de les injeccions als bancs de "diner gratis". Aquesta proposta era un d'aquells eslògans utòpics d'alguns grups antiglobalització i ara... resulta que sí! És possible que l'estat doni diners gratis! Això sí, només als grans grups financers, no pas als treballadors ni als parats.

Feines sense contracte, sous de 700 euros al mes, impossibilitat de cotitzar, inflació alta (especialment pel que fa al preu de la vivenda), hores de treball excessives que, a més, són poc productives, teixit fabril i agrari desmantellat a favor del turisme... Totes aquestes són característiques de l'economia grega. Només? Espanya no

està gaire lluny, ni tampoc altres països del sud d'Europa.

En realitat, la revolta de Grècia suposa, d'alguna manera, una continuació de la revolta de la banlieue parisenca pel seu caràcter antisistema. És cert que a França qui es va rebel·lar van ser els fills dels immigrants, absolutament marginats del sistema social. En canvi, a Grècia eren els fills de l'anomenada classe mitjana, aquest sector de la població (treballadors amb un cert nivell de seguretat econòmica) clau per al manteniment d'un sistema capitalista de tall keynesianista, és a dir, que inclou certes reparacions socials per als treballadors. Però fa temps que aquelles mesures del dit Estat del Benestar van deixar de dur-se a la pràctica. Amb l'aprofundiment del neoliberalisme també s'ha aguditzat la precarització de les noves generacions.

Ara, aquella generació que va créixer a l'abundància és la que està abocada a les feines temporals i precàries, i és aquest sentiment de proletarització el que empeny als manifestants grecs. És aquella generació que va ser educada en l'eufòria del triomf del capitalisme sobre el seu rival socialista. Educada per aquell mateix sistema que s'ha vist nu davant les masses enfurides de joves, treballadors i parats que ell mateix ha creat i que li llancen pedres i criden: "a baix el capitalisme".

Ara que es desinfla la revolta a Grècia, aquell sistema respira una mica més tranquil, però només fins la pròxima revolta. Potser, reinventant aquella històrica consigna del Che, s'hauria de crear una, dues, tres... moltes Grècies.

Andrés Mourenza
Periodista i ex-militant de l'AEF

Ser ecològic és rendible

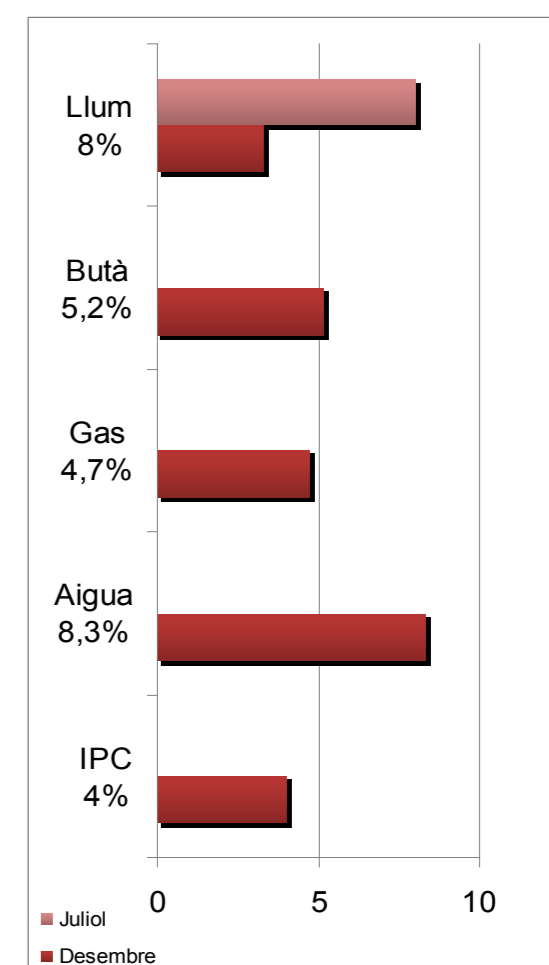
Q "Els serveis bàsics com ara l'aigua, el gas i la llum, han pujat més que l'IPC, establert al 4%. La butxaca ho nota. Estalviar energia significa també estalviar diners.

L'aigua és un bé escàs i car. Una llar mitjana pagava fins ara 80 euros cada trimestre. El seu preu s'ha incrementat pels volts del 4,5%, a excepció de l'àrea metropolitana de Barcelona, on ha arribat a pujar un 8,3% a la fi de finançar la construcció de la planta potabilitzadora de El Prat de Llobregat. Cal a dir que les factures d'aquesta zona ja inclouen fins ara una taxa per infraestructures. Per tal de reduir el consum d'aigua, són bones opcions omplir del tot rentadores i rentavaixelles. Tancar l'aixeta en raspallar les dents o ensabonar el cos, també. Cas de tenir jardí, sempre serà millor el goteig que regar per aspersió o amb mànega. Per rentar el cotxe, esponja i cubell.

La pujada de preus arriba amb el canvi d'any, en ple hivern. Malgrat que sigui molt agradable entrar a casa i sentir el calor de la llar, cal fer un ús responsa-

ble de la calefacció. L'any passat, una família estàndard gastava en gas 60 euros cada mes, o 50 euros si feia servir butà. Els preus han pujat un 4,7% i un 5,2%, respectivament. Per estalviar, s'ha de mantenir el termòstat sobre els 20° i programar un horari de funcionament, ja que no cal que romangui encesa tot el dia. Cas d'haver d'obrir una finestra o dur roba lleugera perquè fa massa calor, és que la calefacció s'està fent servir massa. A banda de l'estalvi, el contrast en sortir al carrer des d'un habitatge massa escalfat pot afectar a la salut.

A més del fred, a l'hivern disminueixen les hores de llum. La pujada és del 3,3%. El Govern central preveu un segon increment abans del juliol que pot arribar al 8%. De mitjana, cada llar hi inverteix 60 euros mensuals. La llum natural s'aprofita més si es pugen persianes i si les parets són de colors clars. Instal·lar bombetes de baix consum és rendible a la llarga per la seva durada i estalvi. El botó d'stand by representa el 10% del consum elèctric.

Lara Saiz
Periodisme-UAB

Les dones saharauis: un model de progrés

Q "Mentre les dones d'arreu del món lluiten per obtenir uns drets i una igualtat d'oportunitats que molt sovint els ha estat negada al llarg de la història, les dones saharauis han posat per davant una prioritat diferent, com és el dret col·lectiu d'assolir l'autodeterminació d'un país que mai han arribat a veure. D'aquesta manera, les dones saharauis han jugat i segueixen jugant un paper clau en l'alliberació de la darrera colònia de l'Àfrica: el Sàhara Occidental.

Quan el Front Polisari va començar a combatre el colonialisme espanyol l'any 1973, les dones saharauis van començar a assumir responsabilitats immediatament. Un dels projectes més significatius fou la creació de la Unió Nacional de Dones Saharauis (UNMS). Aquesta és l'única organització que abraça actualment totes les dones del Sàhara Occidental. Un dels seus principals objectius és el de lluitar per l'emancipació de la dona, així com l'aprofundiment en els seus coneixements i la seva formació política i professional. De la mateixa manera, pretén conscienciar les dones sobre els seus drets, posant per davant l'àmbit de la salut i de l'educació.

La UMNS posseïx un paper central a l'evolució indiscutible del rol de la dona en la societat saharauí. Com a protagonistes de la construcció de la infraestructura material, social, política i administrativa del poble a l'exili, es pot afirmar que les dones tenen al seu càrrec el gruix de la gestió de l'estat. Són elles les que organitzen els refugis i s'encarreguen de la major part dels àmbits de l'educació, la salut i l'administració. Cal destacar que una de les principals vies de lluita i resistència de les dones saharauis ha estat l'educació, i per això sovint es parla de l'assoliment per part seva d'una veritable "revolució cultural" a l'exili.

Maima Mahamud, Secretària d'Estat d'Afers Socials i Promoció de la Dona del Front Polisari, sosté que al Sàhara s'exerceix una versió de l'islam que hauria de ser presa com a paradigma: "Aquí no hi ha violència contra nosaltres, ans el contrari, vivim en un clima de tolerància i llibertat". Maima afegeix: "La societat saharauí és matriarcal. Aquí som les dones les que organitzem la vida, les que mantenim unida la comunitat. Algun dia, quan el nostre país assolirà la llibertat, les dones saharauis podrem ser un model, no només per a la resta de nacions àrabs, sinó per a tot el món".

Després de tot, és innegable que les dones saharauis han assolit un admirable progrés pel que fa a l'aproximació a la igualtat de condicions en comparació a altres poblacions musulmanes. Ara bé, també és cert que un dels factors decisius que les ha fet avançar per aquest camí ha estat l'ocupació del seu país, fet que porta a pensar en la cerca d'altres vies perquè les dones puguin arribar a sobresortir en la seva societat sense haver de trobar-se en una situació tan extrema com és la del context sociopolític en què es troba el poble saharauí.

Cal tenir present, doncs, que la multitud d'esforços i esperances que ha de mantenir en el seu dia a dia la població saharauí, i especialment les dones, poden quedar arrasats en un obrir i tancar d'ulls, sigui per les tempestes de sorra o bé sigui per un altre tipus de tempestes encara més destructives: les de la intolerància i la passivitat política de tants països davant d'un fet com aquest.

Lucia Bretos
Comunicació Audiovisual - UAB

l'entrevista

“Falta la gran pel·lícula americana sobre la Guerra Civil espanyola”

Oriol Porta

Entrevista per Daniel Mourenza Comunicació - UPF
Aleix Porta Alonso Humanitats - UPF

El Queixal. D'on surt la idea de la relació entre la Guerra Civil Espanyola i el cinema?

Oriol Porta. De fet, no és que nosaltres l'haguem estudiat, sinó que ja estava estudiada. N'hi ha molts llibres, sobretot del període de la transició. Amb la mort de Franco va sorgir una preocupació per Espanya des de molts punts de vista. Veritablement, la Guerra Civil Espanyola va tenir transcendència internacional. En concret, als Estats Units, hi ha estadístiques que demostren com la gent estava preocupada per la guerra civil i quines eren les seves preferències, que majoritàriament eren a favor de la República. Hollywood i el cinema no n'eren una excepció. Va ser l'any 2000, quan vam acabar la nostra primera producció important, Francesc Boix: un fotògraf a l'infern, buscant un tema, que vaig trobar aquest i vaig pensar que seria un tema ideal per fer una pel·lícula. A més, permet combinar allò local amb allò universal, i què millor que parlar del tema més nostre, de la nostra història recent contemporània, com és la Guerra Civil, que té també un cert atractiu per al públic internacional, a través del major difusor global del segle XX, com és Hollywood. Aquesta combinació m'agradava i, a més, com que aquest tema havia estat estudiat en llibres i articles, vam trobar interessant fer-ho en el seu mitjà natural, el cinema.

Q. Fins ara, s'ha dedicat a la producció de documental, a buscar finançament i produir. Hem de suposar que en el mercat del documental, aquesta feina no és fàcil. Ha sigut més fàcil o més difícil trobar diners per a una pel·lícula de les característiques com Hollywood contra Franco?

O.P. Difícil, ha sigut difícilíssim. De fet, aquest ha estat un projecte que ha durat deu anys. Sis han estat de recerca de diners. Vaig pensar, pecant d'ingenuïtat, que el tema, sobretot pel reclam de les pel·lícules americanes, faria que tingués més atractiu. Aquí a Espanya vaig començar a tenir una mica de suport, però a fora veritablement em va costar molt esforç fer entendre que aquest no era un tema purament localista. Alhora, la dimensió del

Q. Oriol Porta Tallada (Lleida, 1959), llicenciat en Geografia i Història per la UB, dirigeix la productora de documentals AreaTV i imparteix docència a la Universitat Ramon Llull. Entre els projectes que ha realitzat com a productor, destaquen els documentals Francesc Boix: un fotògraf a l'infern, sobre el testimoni que aquest català va tenir en el camp de concentració de Mauthausen, i Orwell, a contracorrent,

documental era molt gran, i més per un director novell com jo. Ha estat un via crucis però al final ho hem superat. Curiosament, s'ha de dir que bàsicament amb finançament espanyol. O sigui que al final s'ha finançat gràcies a les dues televisions públiques, Televisión Española i TV3, i les dues institucions públiques naturals per a això, amb subvencions de l'ICAA i l'ICIC, i una participació molt petita de tres televisions estrangeres.

Q. Diu que la Guerra Civil espanyola va ser coneguda molt ràpidament. Perquè aquest ressò?

O.P. Per dues qüestions bàsiques. Una, històrica. És un moment molt calent al món. La gent estava molt sensibilitzada perquè patia els problemes a la seva pròpia carn. El comunisme ja tenia una implantació molt gran arreu del món. En contra d'això, surt una ideologia que li fa front d'una manera molt forta, que és el feixisme, amb manifestacions de prepotència i de violència molt fortes. El

“ El poble americà estava majoritàriament a favor de la República, però això no comportava que volgués participar a la guerra ”

primer lloc en què xoquen en conflicte armat aquestes ideologies és a Espanya. La segona raó és tècnica. És l'existència dels mitjans de comunicació. La premsa estava molt industrialitzada i els models de distribució estaven generalitzats a tot arreu. I, després, hi havia el cinema, que ja havia creat uns sistemes de producció mitjanament àgils i establir canals d'exhibició. Era el gran mass media del moment. Ens hem d'imaginar que la gent ja no s'informava d'oïdes, malament i tard. Ho fa amb la mirada, ràpid i massivament el diumenge a la tarda al cine, perquè al cine hi havia informatius. Va haver-hi un trasbals social important. La Guerra Civil es dona en aquest moment.

sobre la vivència de l'escriptor anglès durant la Guerra Civil espanyola. Hollywood contra Franco és el seu primer llargmetratge com a director i tracta de la producció cinematogràfica de Hollywood al voltant de la Guerra espanyola del 36. Ha rebut el 2n premi de la Secció 'Tiempo de Historia' del Festival de Cine de Valladolid.

La gent té possibilitat de viure-la d'una manera abans inimaginable. A més, un detall de la producció: al final dels anys trenta, les noves càmeres, més petites i àgils, substituïen aquells grans equips, i permetien posar-se al un front de batalla i filmar, amb una proximitat tal que després és la que rep la gent i es queda impactada. La combinació de les dues coses va propiciar que aquesta guerra creés una empatia especial.

Q. En aquest sentit, la pel·lícula mostra la implicació massiva del poble americà amb la República espanyola. Popularment es creu només va ser la URSS que va ajudar el bàndol republicà. Per què hi ha aquesta imatge, o no imatge, de l'ajuda nord-americana?

O.P. No és una imatge, és un fet real. Cal distingir els governs dels pobles. Hi havia gent que ajudava a totes dues parts, però després hi ha la política de cada govern. Efectivament, Rússia va donar suport a la República i d'aquí van venir alguns dels mals. No sóc historiadore d'aquest tema, però la impressió que em dona és que el que feia por per un costat era precisament aquesta involucriació de Rússia, del comunisme, que es veia des de les potències occidentals com una amenaça i en el fons, els Estats capitalistes veien amb més recel el règim comunista que els nous estats totalitaris. La Segona Guerra Mundial els va permetre dir “no, nosaltres no som feixistes” però en aquest moment, sens dubte, no simpatitzaven amb el comunisme. El poble americà estava majoritàriament a favor de la República, però això no comportava que volgués participar a la guerra. En aquell moment, era manifestament pacifista i la legislació prohibia la intervenció militar en conflictes aliens.

Q. Com són les pel·lícules americanes sobre Espanya mentre té lloc la Guerra Civil?

O.P. La guerra dura tres anys i fer una pel·lícula a vegades costa més de tres anys. De manera que durant aquell període hi ha poques pel·lícules que par-

lin de la guerra. La primera important i paradigmàtica és Blockade, produïda per tres persones compromeses: un productor molt d'esquerres, un director alemany exiliat i el guionista, que era el cap més visible del Partit Comunista de Hollywood. Aquestes persones van voler fer alguna cosa explícita a favor de la República i en contra d'una política de no intervenció. La gràcia d'aquesta pel·lícula és que al final té un speech a càmera del protagonista Henry Fonda fent una apel·lació directa a la intervenció. La pel·lícula va tenir conflictes amb l'oficina Hays, però s'ha convertit amb una peça paradigmàtica d'aquest sentiment liberal a favor de la República. Per un altre costat s'hauria de remarcar la realització d'un documental una mica anterior que té relació amb Hollywood perquè va ser finançat per artistes progressistes de Hollywood.

Q. Amb Franco al govern, com canvien les pel·lícules sobre Espanya?

O.P. Després de la Guerra Civil i la Segona Guerra Mundial. Es tensen els debats sobre pacifisme i intervenció als Estats Units. Les estadístiques sobre el sentiment de no intervenció van canviant poc a poc. En aquest moment, és el govern que passa a ser més bel·ligerant però es troba amb bona part de l'opinió pública contrària a la intervenció. Roosevelt, conscient de la importància mediàtica que té el cinema, demana als caps de les productores que facin pel·lícules que expliquin la guerra europea i que d'alguna manera vagin introduint que aquella guerra els afectava. Aquest és un exemple molt clar de la convivència de la política i el cine. Aquest és el període en què la Guerra Civil espanyola fa el salt al cine, sempre dins d'un altre tema. Són pel·lícules sobre un altre tema en què la Guerra Civil espanyola hi està introduïda perquè tothom l'ha viscut molt intensament, l'entén a grans trets. Per exemple, dir que un personatge ve de la Guerra Civil espanyola i que ha lluitat al bàndol republicà, això és equivalent a dir que és el bo de la pel·lícula. És curiós que l'any 43 estiguin nominades als Oscars cinc pel·lícules que toquen la guerra civil espanyola.

Q. Quina és la pel·lícula que tracta la Guerra Civil amb més ressò?

O.P. ¿Por quién doblan las campanas? de Hemingway, amb els seus pros i contres. És una pel·lícula que va en contra de les tesis principals de les que parlem, que tothom anava a favor de la República. Però malgrat ser una pel·lícula basada en una novel·la d'un gran defensor de la República, ja en la novel·la la posició va quedar bastant aigualida. A Hollywood, com a ciutat industrial i capitalista encara que del cine, els que manaven eren molt conservadors. Per això és curiós que un ambient, tot i així, tan pro republicà, la pel·lícula més important sobre la Guerra

Civil la fes un director molt de dretes, Sam Wood. És clar, va aigualir molt la imatge de la Guerra Civil. Tant que, els suposats protagonistes de la pel·lícula, que són els brigadistes, s'hi van posar en contra. Per això, falta la gran pel·lícula sobre la Guerra Civil espanyola.

Q. Alvah Bessie, guionista comunista nord-americà, va venir com a brigadista a Espanya. Et serveix de fil conductor de la pel·lícula. Què li suposa l'experiència a Espanya i com es reincorpora a la indústria cinematogràfica quan torna?

O.P. Participar en la Guerra Civil li va suposar l'experiència de la seva vida. Però quan va venir era un petit escriptor que començava, home de premsa, etc. Ell sempre va assumir el compromís d'haver lluitat a Espanya i per això li va ser molt difícil treballar de guionista. Explica que li va ser difícil entrar a la Warner perquè sabien que havia vingut a Espanya a lluitar amb el batalló Lincoln. De fet, només hi va treballar tres anys. El primer que va fer Bessie quan va entrar a la Warner va ser afiliar-se al Sindicat de Guionistes, de perfil comunista, el qual mantenia una relació tensa amb les productores des de la seva creació. Bessie, només arribar, s'hi afilia, posant-se al punt de mira. Això va fer que Bessie fos un dels primers encausats en la tristement famosa caça de bruixes, dins del grup conegut com els deu de Hollywood. Eren principalment guionistes, amb el Dalton Trumbo, el guionista més important de Hollywood. Els van cridar a declarar a Washington. Es van negar a respondre les preguntes i el Congrés els va encausar per desactament. Els van caure penes entre sis i dotze mesos. A Bessie li van caure dotze dels que en va complir deu, l'any 50.

Q. Si adaptar-se a Hollywood ja era difícil abans, al sortir de la presó ho devia ser més.

O.P. En sortir es va trobar sense feina i formant part de la llista negra. Després dels anys quaranta amb la caça de bruixes, va venir una segona tongada els anys cinquanta amb el maccarthisme. És una segona etapa, més forta, liderada pel senador McCarthy, que va fer entrar el país en una fòbia anticomunista i antiliberal. Era l'època en què començava la guerra freda al món. Per tant, això feia que tota aquella gent liberal i no diguem si tenien alguna marca comunista ho passessin fatal. Ell ho va passar molt malament. Als seixanta, la cosa es va relaxar una mica. Va conèixer un director espanyol molt d'esquerres, Jaime Camino, i es van fer molt amics. Tant, que el que el va convidar a Espanya a rodar España otra vez, l'any 68. Jo crec que està molt inspirada en la història de l'Alvah. Era sobre un metge i antic brigadista que ve a un congrés a Barcelona. És una oportunitat

que té aquest brigadista per tornar al país del seu passat i palpar què hi ha del que havia viscut. L'Alvah va participar com a coguionista, i a més, va fer un petit paper.

Q. Què creu que pot aportar la seva pel·lícula des de la perspectiva del cinema com a objecte d'estudi en el debat sobre la memòria històrica?

O.P. Una motivació que té aquesta pel·lícula és mostrar la relació del cinema amb la política. És a dir, com les pel·lícules transmeten una visió del món més o menys amb consonància amb el moment polític en el que es produeixen. M'interessa donar al espectador una senyal d'alarma respecte del que està veient. Que sigui conscient de que darrere del que està veient hi ha una ideologia determinada, que les imatges no són innocents. Sobre el debat de la memòria històrica, aquesta pel·lícula hi participa crec que des d'un punt de vista original, si se'm permet, perquè no és tant l'explicació de la història sinó de la visió de la història. És a dir, aquesta pel·lícula té un vincle amb la memòria històrica perquè aporta un element de reflexió a aquell espectador adult que ha vist les pel·lícules. El fa reflexionar sobre l'experiència del moment en què va veure la pel·lícula i del moment que va viure. Hi ha espectadors que em diuen: jo vaig veure aquesta pel·lícula, Las nieves del Kilimanjaro, en el 1956 i no havia caigut de què parlaven de la guerra civil, perquè hi havia hagut una censura prèvia. Aquests vincles són quasi més íntims i de la pròpia experiència de la gent, que en termes històrics i polítics.

Q. Quan s'estrenarà la pel·lícula?

O.P. Es distribuirà passat l'estiu. Ara està fent un recorregut més per festivals i sortirà a sales cap a l'octubre. La distribució és difícil. I més un gènere marginat durant anys com és el documental.

Q. Alvah Bessie, Susan Sarandon, Moe Fishman, Walter Bernstein, les pel·lícules que estudies i vostè mateix. Què reivindica aquesta pel·lícula?

O.P. És una pel·lícula que va més enllà de ser un documental purament històric. Jo diria que, d'alguna manera, és un documental moral. La gent que surt en aquesta pel·lícula i, sobretot, el personatge principal de què parlem, són persones compromeses. Alvah Bessie es va comprometre fins al coll i va condicionar moltíssim la seva vida, de manera que la seva trajectòria és bastant exemplar. Aquesta és la raó per la que surt la Susan Sarandon. A la guerra civil ella no havia ni nascut, però en canvi ella és la que representa el pas del testimoni de l'Alvah Bessie a les generacions actuals. En definitiva, aquesta és una pel·lícula sobre la necessitat del compromís.

2416

Probablement Bolonya no existeix.
Vés a classe i gaudeix del teu grau.

Conselleria d'Innovació, Universitat i Empresa